

Nr 104.

Av herr **Eriksson** i Sandby m. fl., om *utvidgning av verksamheten för anläggande av arrendejordbruk.*

1934 års riksdag beslutade inrättande av en arrendeegnahems- samt inventarielånefond. Syftemålet härmed var att bereda företrädesvis för jordbruksarbete intresserade och yrkeskunniga personer ökade utkomstmöjligheter medels övertagande av självständiga mindre arrendejordbruk. Genom statens försorg och dess verkställande organ — statens jordnämnd — skola ifrågavarande arrendeegnahem iordningställas, behövliga åbyggnader uppföras m. m. För anskaffande av nödvändiga yttre inventarier kunna dessutom särskilda lån från den för ändamålet särskilt upprättade inventarielånefonden erhållas. De erfarenheter, som redan vunnits i berörda avseende, samt framförallt det utomordentligt stora intresse, varmed denna av statsmakterna vidtagna åtgärd omfattats av de befolkningsgrupper som närmast avses, tala för fortsatt bedrivande och om möjligt utökning av den påbörjade verksamheten.

Det befintliga arbetskraftöverskottet inom såväl industri som jord- och skogsbruk ger framförallt vitsord åt den uppfattningen, att alla framkomliga vägar måste beträdas, vilka leda till en varaktig absorbering av den numera, på grund av rationalisering m. m. av allt att döma konstant överblivna arbetskraften i vårt land. Strävanden att bereda sysselsättning och utkomst för de många tusental par armar, vilka trots konjunkturförbättringen icke rymmas inom den nuvarande produktionsramen, måste enligt vårt förmenande få stadigvarande karaktär. Upplåtande av jordbruk till sådana, som hava personliga förutsättningar härför, synes oss vara en riktig metod i syfte att bekämpa den, av många tecken att döma, varaktiga arbetslösheten och arbetskraftöverskottet.

Alla skäl tala för *utvidgning* av de åtgärder i berört avseende, som föregående riksdag beslutade. Möjligheterna för de befolkningsgrupper, som ovan berörts, att enbart med egna möjligheter skapa sig försörjning på antytt sätt äro av olika, kända orsaker mycket begränsade. I de fall, där övertagande av ett arrende- eller annat jordbruk enbart på eget initiativ förekommer, bliva villkoren för övertagaren icke sällan sådana, att möjligheten för nöjaktig framtidförsörjning — även med de bästa personliga förutsättningar — ter sig synnerligen problematisk. Problemet förvärras ytterligare av den omständigheten, att en sådan arrendetagare, på grund av nödvändiga inköp av inventarier samt övriga driftsförnödenheter i jordbruket m. m., oftast nödgas avsluta köpeförbindelser av för honom mycket ofördelaktigt slag. Och erfarenheten har tyvärr i mycket stor utsträckning besannat farhågorna, att jordbrukare av nyss återgiven kategori rätt snart nödgats lämna det hem och de utkomstmöjligheter som man en gång hoppades skulle komma att bliva en framtidförsörjning. Med sådana erfarenheter till buds måste man hälsa med tillfredsställelse de åtgärder som vidtagits och ovan åberopats och vilka genom statsmakternas

verkställande organ numera äro under utförande, att med statens direkta medverkan få till stånd ett antal arrendeegnahem.

Vårt land lider icke brist på i sådant avseende lämplig odlad och odlingsbar jord. Utöver i statens ägo befintlig sådan — vilken i första hand skall komma ifråga vid utläggande av dylika arrendeegnahem — finnes sådan i enskild och annan ägo, som lämpligen bör och kan tagas i anspråk för nyssberört ändamål. Ur landets och det allmännas intressesynpunkt synes en sådan åtgärd högst nödvändig. Det gäller blott att finna lämpligaste formen för ett sådant övertagande. Utöver den befogenhet, som statens verkställande organ i sin verksamhet redan utrustats med, synes det oss vara synnerligen önskvärt, att densamma har möjlighet att vid förefallande behov och då omständigheterna därtill föranleda träda i underhandling med enskilda och framförallt bolagsmarkägare om övertagande på antagbara villkor av sådan såsom lämplig ansedd jord, som jordnämnden kan vara i behov av vid en fortsatt och mera vittomfattande verksamhet. Företagna undersökningar bland t. ex. lantarbetare i mellersta Sverige giva vid handen, att intresset för den av statsmakterna i detta avseende bedrivna verksamheten att bilda arrendeegnahem är synnerligen stort. Orsakerna härtill äro närmast ovan åberopade bristande tillgång på arbete. Dock äro utsikterna att komma ifråga till erhållande av dylika arrendejordbruk, av känd orsak, mycket begränsade. Dessutom föreligger den svårigheten för närvarande, att om en sådan arbetare lyckas bekomma ett dylikt jordbruk, detta inte sällan är beläget långt ifrån den ort han tidigare vistats uti och han alltså är hänvisad att flytta lång väg och inte sällan till fullkomligt obekant och främmande ort. Om däremot i hemorten befintlig men i enskild eller bolagsägo varande lämplig jord kunde komma ifråga vid utläggande av dylika arrendejordbruk, skulle en betydlig svårighet för realiserandet av en sådan åtgärd i mycket stor utsträckning vara undanröjd. Med åberopande av vad sålunda anförts få vi därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta om betydlig utvidgning av verksamheten beträffande anläggande av arrendejordbruk,

att riksdagen beslutar giva statens jordnämnd i uppdrag att undersöka möjligheterna och där det kan anses lämpligt på godtagbara villkor i större utsträckning verkställa inköp av för ändamålet lämplig, i enskild eller bolags ägo befintlig passande jord och skogsmark för anläggande av arrendejordbruk,

samt att till denna verksamhet, utöver redan anvisade belopp, för budgetåret 1935/1936 ställes ett anslag av lånemedel om 5 miljoner kronor till förfogande.

Stockholm den 17 januari 1935.

Eskil Eriksson
i Sandby.

A. E. Elmroth.

Allan Andersson.